

PAULINA TENDERA

„PRAWDA W ŻYCIU MORALNYM I DUCHOWYM” IV OGÓLNOPOLSKIE FORUM ETYCZNE

W czerwcu 2008 roku już po raz czwarty odbyło się Ogólnopolskie Forum Etyczne, którego corocznym organizatorem jest Instytut Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Między 25 i 27 czerwca blisko pięćdziesięciu gości, reprezentujących krajowe i zagraniczne uczelnie wyższe, zabrało głos w dyskusji nad problematyką roli prawdy w życiu moralnym i duchowym człowieka.

Różnorodność poruszanej tematyki i wachlarz perspektyw filozoficznych oscylujących w bardziej lub mniej swobodny sposób wokół statusu prawdy w życiu człowieka stworzyły barwną i fascynującą mozaikę współczesnego dyskursu na osi relatywizm–absolutyzm, naturalizm–antynaturalizm czy intuicjonizm *versus* proces dyferencjacji nauk kognitywnych.

Heteronomiczny charakter prawdy jaskrawo ukazały dziedziny aktywności człowieka korzystające z niej jako zbioru wskazówek i dyrektyw postępowania. Pośród dziedzin owych wymienić można: ekonomię i marketing, psychoterapię i poradnictwo duchowe, wychowanie i życie rodzinne, etykę dziennikarską, mistycyzm i religie świata i wiele, wiele innych...

Dwie pierwsze sesje zdominowała tematyka ściśle nawiązująca do najbardziej elementarnych płaszczyzn przejawiania się prawdy. Można pośród nich wymienić: funkcjonowanie prawdy a nauki o moralności i duchowość, problem roli prawdy w etyce czy w naukach formalnych. Pokazano prawdę jako świadomy wybór człowieka, różnice i podobieństwa między prawdą a prawdomównością, duchowym i zmysłowym kontekstem prawdy, czy wreszcie rozumienie prawdy na gruncie nauk prawnych. W nurcie tym utrzymany był między innymi referat dr Katarzyny Haremskiej, która scharakteryzowała i zreinterpretowała Arystotelesowskie pojęcie „człowieka słusznie dumnego”. Nieco inną kwestią zajęła się mgr Katarzyna Liszka (UWr), której udało się w bardzo subtel-

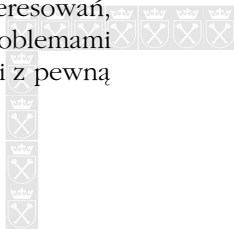
ny sposób przywołać doświadczenia ofiar Holocaustu oraz byłych więźniów obozów koncentracyjnych. Całość wystąpienia dopełniły rozważania nad psychologią zeznań świadków.

Drugi dzień Forum to napięty program, ale też zmiana treści polemik i dyskusji, pojawiło się wiele odwołań do klasyków filozofii, wskazano na prawdę jako fundament rozwoju każdej jednostki ludzkiej. W tym miejscu przywołano myśl Brentany oraz przedstawiono refleksję nad dokonaniem rosyjskiego filozofa Bierdiajewa, którą skontrastowano ze współczesną filozofią europejską. Z kolei sesja popołudniowa została zdominowana przez dyskusję nad wartością prawdy w świecie konsumpcji, konkurencji rynkowej oraz różnorodnych strategiach marketingowych. Ten zestaw kontrowersyjnych tematów wywołał ożywioną dyskusję, swoje referaty wygłosili między innymi prof. Lech Hostyński, dr Maria Bielawka czy dr Mirosław Tryczyk.

Trzeci blok tematyczny wyrażał dylematy z dziedziny psychoterapii zorientowanej na klienta według koncepcji C. Rogera oraz problem zjawiska nieświadomości. Kwestia ta, bardzo istotna dla terapeutów i kapłanów, stanowi centralną kategorię współczesnego poradnictwa psychologicznego i duchowego. Prawda rozumiana jest tu jako kategoria podstawowa dla budowania osobowości jednostki. Tematykę tę poruszył ks. prof. Zenon Uchnast, a następnie rozwinął dr Andrzej Warmiński, powołując się na klasyczną psychoanalizę. Całość panelu ubarwiła obecność wątków twórczości elżbietańskiego poety Williama Shakespeare’a i kwestia wpływu prawdy na fikcyjne przeciwieństwo życia duńskiego księcia Hamleta. Tej tematyce poświęcił swój referat dr Piotr Bartuła.

Kolejne dwa dni charakteryzowała wysoka specjalizacja problematyki. Prawda została potraktowana jako uniwersalne narzędzie (samo-) poznania i budowania wspólnoty życia rodzinnego. Przywołano koncepcję L. Szestowa, dotyczącą prawdy duchowej. Przyczyną do długiej i ciekawej dyskusji stało się wystąpienie prof. Zbigniewa Rudnickiego (UE), jego referat „Prawda jako przesłanka w pokojowym rozwiązywaniu sporów” pozwolił przenieść rozważania na płaszczyznę polityczno-militarną i pokazać funkcję prawdy w walce ideologiczno-zbrojnej na arenie światowej.

Forma konferencji jest z założenia otwarta dla gości reprezentujących różne dziedziny naukowe, co sprzyja podnoszeniu się jakości dyskusji, akcentuje interdyscyplinarność rozlicznych kwestii etycznych, które służą działalności praktycznej człowieka i rozwiązywać mają konkretne życiowe dylematy. Wśród uczestników, oprócz mnogości zainteresowań naukowymi. Odwaga intelektualna starła się ze sceptycyzmem i z pewną

dożą zachowawczości, byliśmy świadkami tworzenia się nowych, ale i reprodukcji mniej lub bardziej znanych w tym kręgu, poglądów.

Jedynym poważnym ograniczeniem, z jakim przyszło się zmierzyć uczestnikom, były limity czasowe, które pozwoliły każdemu z nich jedynie w sposób krótki i pobieżny zaprezentować dorobek nawet kilku lat własnej pracy. Panel dyskusyjny stanowi w tym przypadku przyczynek do poważniejszych rozważań, które przeważnie odbywają się za kulisami konferencji.

Uczestnictwo w konferencji wymaga akceptacji pewnego kontrolowanego chaosu, który stanowi zaczątek głębszych rozważań. Uczestnicy nie tylko wielokrotnie pokazali, że są w stanie łamać formalne przeszkody w imię wspólnie uznanych wartości, ale też – czego doświadcza często filozofia – pozwolili zrozumieć słuchaczom nierozstrzygalność niektórych kwestii zasadniczych.

Autorka niniejszego sprawozdania, która sama miała przyjemność i zaszczyt być uczestnikiem i organizatorem Forum chciałaby w tym miejscu złożyć serdecznie podziękowania Dyrektorowi Instytutu Filozofii i Socjologii prof. Romanowi Padołowi, dr Dorocie Probućkiej (główniej organizatorce Forum) oraz wszystkim studentom, którzy swoją pracą przyczynili się do sukcesu konferencji.

Paulina Tendera – e-mail: paulafiloz@op.pl

